

Processus iudiciarius panormitani

Johannes <Urbach>

Parisius, Millesimo quinge[n]tesimo octauo

Forma except[i]o[n]is sup[er] i[n]directa p[ro]bat[i]o[n]e falsi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70756](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70756)

In his variando impediunt fides et substantia. Alie
requirunt probationem quia ut cum opponitur de nullitate
et aliqui incubit probatio producendi testes ex causis
antedictis. ut quod iurati deposuerunt vel quod per fuit ci-
tata etc. Aliqui vero opponenti seu excipienti ut si dica-
tur testis corruptus vel falsum dixisse de quo etiam per
Jo. an. in addi. spe. de testi. §. publicatis sepius alle.
¶ Additio. Et adverte quia tria sunt que detrahunt etiam
fidei testis si variet si vacillet si negativam probare sa-
tagit / ut no. in. c. cum ecclesia de causa possessionis. et per. Et ad-
vertendum quod aliqui opponunt de falsitate cum corruptione
aliqui de sola corruptione. Item aliqui solum de fal-
sitate / et hoc aliqui directe aliqui indirecte: falsitas
directa raro procedit post probationem nisi ex culpa
iudicis non facientis fieri debitam specificationem
de quo per Jo. an. in addi. spe. in loco proxime alleg.
Falsitas indirecta posset post probationem et aptio-
nem per testes probari / ut in. c. ex tenore de testi. et glos.
in cle. ii. de testi. ubi de hoc / sed tamen falsitas directa
admittitur post aperturam propter oblivionez debite
specificationis articuloz ut. §. dictum est. Sic et indi-
recta probatio falsitatis excludit post probationem
factam propter specificationem habitam ut ibi post Inno.
scripsit. Jo. an. nam si in articulis locum et tempus testes non
exposuerunt bene admittit post probationem probatio
falsitatis dictorum testium indirecte secus si in articulis
locus et tempus fuissent declarati / quia tunc post aperturam
volens etiam indirecte probare contrarium non audiretur
per cle. ii. de testi. Supra ista ergo probatione indirecta
falsitas dictorum testium posset sic formari.

¶ Forma exceptiois super indirecta probatione falsi.

72
fides dictorum testium

Excipiēdo pponit et dicit procurator talis rei vel
cōtra dicta testiū talis actoris q̄ testes h̄mōi
falsum tulerunt testimoniū vñ ad eorū h̄mōi dictuz
falsum ipse reus nō est condēnandus dixerit eī ip
sū reū tali die ī oppido montisacuti cum actore talē
cōtractū celebrasse et ipse reus eodem die fuit ī ciuitate
meldensi. vñ ipm tunc montisacuti psonalit vt
testes expmūt cōtraxisse ē ipossibile qd̄ p tales tes
tes idoneos probare est paratus p quare. rē. Et d̄
sūt supra d̄ de excipiēdo de cōtrarietate testiū hoc
stat qñ dicta non possent reduci ad cōcordiā alias
fieri potest semp testiū dicta sunt concordanda p
pter odii piuri et p quē modū hoc fieri pōt. legitur
et no. ī ca. cū tu et ī ca. in nostra de testib. et ibi. glo.
Et quando excipit q̄ nō reddūt apertā cām sciētie
secūdm q̄ testis q̄ interrogatus est de cā sciētie et
cām non reddit non valet eius dcm̄. et idem si red
dit malam vel ineptam de testi. cum cām. Si nō est
talis testis interrogatus de cā : tunc si data sunt p
partez alia interrogatoria idē est q̄ est. s. vt ibi no.
et in. c. presentium de tes. li. vi. Si vero non sunt da
ta itterrogatoria tunc dicunt aliqui q̄ bene valet di
ctum testis de quo in. c. cum causaz de testi. Dicit
tamen quidam q̄ iudex nō querens de causa tene
tur parti ad interesse p. l. si quando. C. de testi. in fi.
qd̄ alij restringunt vbi est notabilis negligētia qd̄
putat Jo. an verum ī foro penitēntiali si cā expressa
parti non nocuisset. sed in iudiciali petitio non ha
beret effectum nisi ipse reus confiteret. de quo per
eundē in spe. de testi. §. i. Et itelligitur de causa scie
sez quō scit illud quod dicit. et nō de causa acti illi

k. i.

us de quo deposuit qz de illo nō tenet dicere quibus
de illo posset interrogari de re iudi. sup hoc Et istas
exceptiones p̄ personas ⁊ dicta testiuꝝ tabellio res-
gistrabit in actis hoc modo. Anno tali die tali com-
parentibus corā tali iudice tali actore v̄ eius ꝑcu-
ratorē ex vna ⁊ tali reo vel tali eiꝝ ꝑcuratorē ex al-
tera partibus: ꝑdictꝝ reus vel eius ꝑcurator excep-
tiones contra personas ⁊ dicta testiuꝝ actoris exhi-
buit infra scriptas ex aduerso ipse actor v̄ eiꝝ ꝑcu-
rator copiam ip̄az ꝑ iudicē sibi decerni ⁊ fieri ac ter-
minū ꝑpetētē ad r̄ndendū seu ad replicanduz cōtra
eas sibi ꝑpetierit assignari postulauit. ꝑrefatꝝ er-
go iudex copiam petita reo tandē decreuit. ⁊ idē ta-
lē ad dicēdū ꝑtra exceptiones ꝑdictas sibi ꝑtermi-
no ꝑfixit. Actuz ꝛc. Vel sic breuiter scribat tabel-
lio in fine exceptionum. Istis exceptionibus ꝑ talē
exhibitis anno tali die tali in ꝑntia talis rei v̄ sui
ꝑcuratoris cōtradictetur seu replicabit die tali. ꝛc.
Replica actoris contra excep. rei i ꝑsonas ⁊ testiuꝝ
dicta factas. Contra autē illas exceptiones rei fa-
ctas contra ꝑsonas vel dicta testiuꝝ posset replica-
re: videlicet dicere testem criminofuz fuisse ⁊ de cri-
mine emendatum ergo in civili admittēdū. ꝛc. de
testi. testimoniū. Infamē restituit infuisse fame de
re iudi. cum. J. ⁊. A. vel dicendo absentē citatū ad
vidēdū iuuare. Et ista forma replicatōis patet ex
superioribus. Et qz plures sūt modi ꝑbādi seu spēs
ꝑbationū de qbꝝ notat. c. cū ad sedē de testi. spo. i
glo. nota. iiii. et super ea ⁊ i specu. de ꝑba. §. viden-
dū autē. v3 per testes: per instrumenta per euidentia
facti presumptionē / per famā / per dilationes iura-
menti: Si ergo actoris intentio nō est ꝑbata per te

res potest recurrere ad instrumenta si hz illa et produ-
 cere an conclusionem cause etiam post publicationem
 de fide instru. cum dilectus nisi datus esset ei lapsus
 terminus a iudice ad oia producenda. post quez sup. p-
 ductio non audiretur in ista instatia: de quo no. i. cle.
 sepe de xbo. sig. eo salvo qd dicit glo. i. xbo. obstan-
 te: ibi ubi ergo ¶ Aditio. Nota tamen qd l3 post co-
 clusionem in causa non sit licitum producere instrumē-
 ta nisi in casibus in quibus iudex procedit ex officio po-
 test fieri talis productio si iudici visum fuerit expe-
 dire et hoc l3 panoz. in c. cum dilectus de fide instru.
 et vide ibidem per fely. ponentes plures casus in quibus
 licitum est post talem conclusionem producere instrumē-
 ta Quid autem sit instrumentum et quot sunt spes in-
 strumentorum. et quibus adhibeatur fides et qualiter et quomodo
 scripture producte in iudicio impugnentur et de aliis cir-
 ca hoc plene in spe. de instru. edi. per totum. Et vides
 at pars contra quam producitur instrumentum quod copia
 eius petat et terminum ad impugnandum illud in termi-
 no si poterit impugnet quia alias eo ipso quod instrumē-
 tum publicum fuerit productum et auersarius vel oppo-
 nens tacuit videtur ipsius approbasse de offi. dele-
 grati no. hosti. in. c. quoniam contra falsam de proba. et
 ibi etiam plene nota. quomodo instrumentum debet redigi in
 actis vel principium vel finis ponendo tamen de
 tenore quod esset equiuocatio etc. de quo in c. contingit
 de fi. instru. et ibi plene. Si igitur actor probavit in-
 tentionem suam per testes vel instrumenta reus si
 habet peremptorias exceptiones opponat eas. ut
 deat tamen quod ipsas probet quia si fundata actoris
 intentione reus opponat peremptorias et in eius
 deficiat probatione condemnabitur actoris in expensis

k. ij.

quas fecit postquam reus recepit inducias et si alias non
est soluendo est arbitrius iudicis puniendus. Ista
est petitio decretalis finem de do. et contu. si tñ eas
vult incontinenti probare l3 sibi deficiat probatio non
est locus pene ut ibi non debent ergo duo concurre
re ad hoc ut excipiens patiatur hanc pensz scilz q
fundata sit actoris intentio. et non incontinenti reus
assumat onus probandi ut ibi non. Potest ergo reus op
ponere exceptiones rei iudicate vel transacte. et for
mas illas habes supra ut potest excipere de pacto
non petendo. vel de prescriptione vel solutione de
biti facta sub hac forma. Forma exceptiois prescri
ptioni R. u. Coram vobis honorabili viro domino
iudice. r. c. procurator procuratorio nomine talis p
ponit excipiendo ad intentionem actoris talis pime
da seu elidendam et dicit q ipse reus domum tale
quam actor ab eo vendicat possedit pacifice annis.
xxx. et ultra eam continue possidet et prescripsit bo
na fide quare petit ipm reum ab impetitione acto
ris absolui per vestram diffinitiuam sententiam et
eundem actorem sibi in expensis litis condemnari legiti
mis Vel sic in exceptione solutionis

¶ Exceptio solutionis.

Coram vobis r. c. Ad elidendam et efficialiter pe
rimendam talis actoris intentionem procurator
talis rei proponit et sic excipiendo q etiam si debi
tum pretensum per ipm actorem a predicto reo pe
titum esset legitime et sufficienter probatum ipse tñ
reus de eodem debito pretenso illud sibi numeran
do realiter et in pecunia numerata psoluendo satis
fecit cum autem solutione eius quod debetur om-